

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการเผยแพร่ความคิดใหม่ทางการศึกษา : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การยอมรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งเรียกว่า การวิจัยแบบกลุ่มเดี่ยว ล้อมวัดครั้งเดียว (One-Short Descriptive Study) เพราะเป็นการศึกษาถึงสิ่งที่ เกิดแล้วในอดีต (Ex-post Facto Research) โดยวัดปัจจัยต่าง ๆ จากการสอบถามกลุ่ม ตัวอย่างเป้าหมาย

ในบทนี้จะได้เสน่วิธีการดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะกล่าวถึง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดลองแบบสอบถาม หลักเกณฑ์ การให้คะแนน การจัดรูปแบบสอบถาม การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการนำเสนอ ข้อมูล โดยจะเสนอมตามลำดับต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ขนาดต่าง ๆ กัน (ใหญ่/กลาง/เล็ก) ทั่วประเทศประมาณ 2500 คน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling จากประชากรเป้าหมาย ดังกล่าวได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 300 คนดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง ขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก ขนาดละ 20 โรงเรียนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 60 คน

(คิดเป็น 2.4 % ของผู้บริหารโรงเรียนทั่วประเทศ)

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาค จาก 12 เขตการศึกษา เขตละ 20 คน (จากโรงเรียนขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก จำนวน 240 คน)

(คิดเป็น 9.6 % ของผู้บริหารโรงเรียนทั่วประเทศ)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 300 คน แต่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้เพียง 234 คน เนื่องจากไม่ได้รับคำถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งอาจเกิดจากไม่ได้รับแบบสอบถาม หรืออาจส่งคืนไม่ทันตามที่กำหนดให้ และแบบสอบถามที่ส่งคืนมาบางส่วนไม่สมบูรณ์พอที่จะนำไปวิเคราะห์รวมทั้งสิ้น 66 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยนี้ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีทั้งแบบปลายเปิดและแบบปลายปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน

- ตอนที่ 1 จำนวน 7 ข้อ ถามเกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 จำนวน 7 ข้อ ถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- ตอนที่ 3 จำนวน 5 ข้อ ถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
- ตอนที่ 4 จำนวน 34 ข้อ ถามเกี่ยวกับความสามารถในการรับข่าวสาร
- ตอนที่ 5 จำนวน 11 ข้อ ถามเกี่ยวกับโครงสร้างของสังคมภายในโรงเรียน

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมงานวิจัยตรวจแก้ และได้นำไปให้นักวิชาการที่กองวิจัยทางการศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการช่วยตรวจและแก้ไขเพิ่มเติมจนเป็นที่น่าพอใจ จึงได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนทั่วประเทศ ของประเทศ โดยนักวิชาการจากกรมวิชาการ ซึ่งออกไปติดตามผลการใช้หลักสูตร เป็นผู้นำ

แบบสอบถามนี้ไปทดลองใช้ โดยทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง จำนวน 10 คน และส่วนภูมิภาค จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 25 ชุด (ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมรายชื่อโรงเรียนที่ได้ทดลองแบบสอบถามไว้ เพื่อจะไม่ใช้เป็นโรงเรียนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจริง) หลังจากทดลองแบบสอบถามแล้วได้นำกลับมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

การทดลองแบบสอบถาม

วัตถุประสงค์ของการทดลองแบบสอบถามเพื่อดูว่า ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม ผู้ตอบมีความเข้าใจตรงกับความหมายที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้หรือไม่ มีอุปสรรคในการตอบอย่างไรบ้าง แล้วนำผลการทดลองมาแก้ไขปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับจริงต่อไป

หลักเกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าของคะแนนในคำตอบดังนี้คือ

1. คำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) การให้คะแนนมีดังนี้คือ

เห็นด้วย	จะได้คะแนนเป็น	3
ไม่เห็นด้วย	จะได้คะแนนเป็น	2
ไม่แน่ใจ	จะได้คะแนนเป็น	1
2. คำถามเชิงปฏิเสธ (Negative) การให้คะแนนมีดังนี้คือ

เห็นด้วย	จะได้คะแนนเป็น	2
ไม่เห็นด้วย	จะได้คะแนนเป็น	1
3. คำถามเชิงรับ (Positive) การให้คะแนนมีดังนี้คือ

ดีแล้ว	จะได้คะแนนเป็น	2
น้อยไป	จะได้คะแนนเป็น	1

ส่วนคำถามที่มีคำตอบ 5 ระดับ และ 4 ระดับ ก็จะมีคะแนนสูงสุดเป็น 5 คะแนน และ 4 คะแนนตามลำดับเช่นเดียวกัน

การสรุปแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับสถานการณ์ภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2-5 ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ต้องการ
ศึกษาตั้งนคือ

ตอนที่	สิ่งที่ต้องการวัด	ข้อ
1	ภูมิหลังทั่วไป	ข้อ 1-7
2	ทัศนคติที่มีต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ข้อ 8-14
3	ทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521	ข้อ 15-19
4	ความสามารถในการรับข่าวสาร	ข้อ 20-53
5	โครงสร้างของสังคมในโรงเรียน	ข้อ 54-64

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เข้าพบอธิบดีกรมสามัญศึกษา ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง อธิบดีกรมสามัญศึกษา
ในฐานะกรมเจ้าสังกัดโรงเรียนได้ให้ความอนุเคราะห์ทำหนังสือแนบไปกับแบบสอบถาม ถึงผู้บริหาร
โรงเรียน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัย
ใช้วิธีส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนทางไปรษณีย์ และขอให้ส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์
2526 แบบสอบถามที่ส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคทั้งสิ้นจำนวน
300 ชุด แต่ได้รับคืน เมื่อสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ 2526 ประมาณ 253 ชุด และเป็นแบบ

สอบตามฉบับที่ตอบสมบูรณ์ และใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 234 ชุด คิดเป็นจำนวน ร้อยละ 78.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการคำนวณเพื่อทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน (Pearson's-Product Moment Correlation)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย